

เทคโนโลยีสารสนเทศกับการปฏิรูปการศึกษา

นำเสนอเมื่อ : 13 ส.ค. 2550

ผศ. ดร. พัลลภ พิริยะสุวรรณค์

วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา

ปีที่ 12 ฉบับที่ 34

เม.ย. - มิ.ย. 43

<p>ระบบการศึกษาในปัจจุบันพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยเห็นได้จากพนักงานของบริษัทต่าง ๆ ต้องใช้เวลาว่างที่หาได้มาใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ มากกว่าหนึ่งปีการบรือระบบของบริษัทร้องใหญ่ ซึ่งมีเฉพาะของบางบริษัทที่ความสอดคล้องกับทิศทางขององค์กร และใช้เองของระบบที่พัฒนา และความเป็นตัวของตัวเองหรือที่เรียกว่า หน่วยงานธุรกิจ จึงส่งผลต่อความหลากหลายนี้ ขณะที่การศึกษาที่ดำเนินการผลิตที่เน้นระบบที่มุ่งผลิตบุคลากรตามความต้องการขององค์กรแล้วก็ตามแต่ในทางตรงกันข้าม และรวมกันให้ถึงถึงสร้างสรรคที่คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นและปฏิบัติงานที่ไม่เคยทำมาก่อน ดังนั้นระบบการศึกษาซึ่งมีหน้าที่เตรียมคนสำหรับงานในอนาคตจะต้องเป็นการที่นำการศึกษา บริษัท หน่วยงาน และสังคมต้องร่วมมือกันปฏิรูปการศึกษา</p> <p>แนวความคิดในการปฏิรูปการศึกษา</p> <p>การปฏิรูปในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนและครู การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมจะลดน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนจะเปลี่ยนไปเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ และเน้นตัวในการวางบริษัทใหม่จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างระบบเพื่อลดความซ้ำซ้อนของความรู้เดิมที่มีอยู่โดยเฉพาะองค์กรพัฒนาการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา</p> <p>บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ และการศึกษาในวงกว้างมากขึ้นที่อาศัยคอมพิวเตอร์พัฒนาการศึกษาเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> เทคโนโลยีที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนรู้คือเครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบอัตโนมัติ (Multimedia) ระบบวิดีโอเทป (Video on Demand) วิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ (Video Teleconference) และอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นต้น เทคโนโลยีที่เป็นระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาในการจัดการศึกษามีใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผนการดำเนินการ การติดตามและประเมินผลของตัวเรียนและระบบสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามาเป็นบทบาทที่สำคัญในเรื่องนี้ เทคโนโลยีที่เข้ามาช่วยในการสื่อสารระหว่างบุคคลเกือบทุกวงการ ทั้งทางด้านการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และการดำเนินงานในหลายด้านโดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสาร และการใช้เป็นงานในอุตสาหกรรมโดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การใช้โทรศัพท์ โทรสาร เทเลคอนเฟอเรนซ์ และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น <p>บทบาทใหม่ขององค์กร</p> <p>ในส่วนของบริษัทและหน้าที่ใหม่ขององค์กรในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร หมายถึงหน่วยงานที่มีภารกิจหลักดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารและการจัดหลักสูตรในหน่วยงานราชการการศึกษา 2. จัดให้มีการวิจัย พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่าง ทั่ว ทั่ว ทั่ว 3. จัดตั้งอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา <p>กลาาคือองค์ประกอบสำคัญในแบบการบริหารใหม่ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเชื่อมโยงสารสนเทศในวงกว้าง ประกอบด้วยระบบสารสนเทศจัดสภาพแวดล้อมของเครือข่าย การเรียนรู้ที่กระจายการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ การรวมแหล่งสารสนเทศ ความเร็วของสารสนเทศ การเชื่อมโยงดิจิทัล (Digital Library) สื่อการเรียนการสอนในรูปของสื่อผ่านระบบเครือข่าย (Web-Based) การบูรณาการเทคโนโลยีกับกระบวนการเรียนการสอน และสื่อที่เข้าถึงได้จากทุกที่ทุกแห่ง 2. หน่วยงานสารสนเทศขององค์กร วัตถุประสงค์ในการปฏิรูปโครงสร้างใหม่เป็นองค์การบริหารสารสนเทศเริ่มจากแผนยุทธศาสตร์องค์กรระบบการดำเนินงานของไอซีบีอี (Cybernetics) การบริหารระบบการศึกษารองรับของระบบเปิด โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลัก <p>การพัฒนาการเรียนการสอน</p> <p>การพัฒนาใหม่แนวคิดเป็นการพัฒนาในรูปแบบของการปฏิรูประบบการเรียนการสอนใหม่ โดยอาศัยสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์ และผู้ดูแลข้อมูลข่าวสาร ขณะเดียวกันก็มุ่งไปที่กิจกรรมการบริหารจัดการที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนพร้อมกับการตอบสนองกับข้อมูลข่าวสารอย่างชาญฉลาด ครู และประเมินผลของนักเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณค่าของการเรียนการสอนแล้วพัฒนาการสอนโดยมีบทบาทที่กระชับและทันสมัยให้กับนักเรียน และประเมินผลจากการนำมาใช้มากกว่าการเข้าใจเนื้อหา หมายถึงข้อดีคือเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มในการเสนอแนวคิดและเนื้อหาเพื่อให้เกิดกระบวนการเข้าใจมากกว่าการจดจำ</p> <p>รูปแบบกระบวนการเรียนการสอน</p> <p>กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดในการปฏิรูปต้องแตกต่างไปจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม กล่าวคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความ ความคิดโดยมีการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การไม่ให้ความรู้ตามคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม 2. จัดระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงแหล่งความรู้ด้านความรู้ทุก ๆ ด้านกับผู้เรียน มีการ เช่น สื่อมวลชนทุกแขนง เครื่องคอมพิวเตอร์ ทีวีพกพาหรืออื่น ๆ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองและสังคมโดยกว้างขวาง 3. จัดกิจกรรมที่เน้น และหนักหลักสูตร โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงเรียนในห้องเรียนในเสร็จสิ้นและให้แบ่งรูปกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเสริมประสบการณ์สังคม 4. ปรับกระบวนการเรียนการสอน และเทคนิคการสอนของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายของธุรกิจการศึกษา เน้นให้ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะให้ผู้เรียนทำการศึกษาคนเดียว คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ขณะเดียวกันครูต้องเป็นต้นแบบคนคุณธรรม และจริยธรรมด้วย <p>การจัดการศึกษา</p> <p>การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นผลมาจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างของการจัดการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปเป็นดังนี้</p>	<p>คุณลักษณะ/กิจกรรมการศึกษา</p>
<p>องค์ประกอบทางการศึกษา</p>	
<p>ระบบสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาควบคุมตนเองระบบสังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศโดยให้คุณค่าในสารสนเทศ - เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ สังคม
<p>ระบบความคิดเห็นของชุมชน นักเรียนและครู</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถ แสดงความคิดเห็นได้ - ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
<p>คุณค่าและจุดมุ่งหมายในการเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นคุณภาพและคุณค่าในแง่ของบุคคล - ตอบสนองความต้องการเป็นหลัก
<p>กลุ่มผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการศึกษาในกลุ่มเล็ก - เน้นการศึกษาในรายบุคคล
<p>หลักสูตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นหลักสูตรแบบยืดหยุ่น - กระจายโอกาสทางการศึกษา - กระจายและมีหลักสูตรหลาย ๆ ด้าน
<p>การประเมินผล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลหลาย ๆ ด้าน - ใช้เทคนิคการคิดวิเคราะห์และแสดงเหตุผล - พิจารณาจากการพัฒนาในตัวผู้เรียนเป็นหลัก
<p>สื่อและเทคโนโลยี</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนมากกว่าการสอน เช่น มัลติมีเดีย ซีดีรอม อีเล็คทรอนิกส์ วีดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ ไอซีบีอี และอินเทอร์เน็ต - เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยสอน - เทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม
<p>สถานที่และการบริการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระจายการบริการสู่ชุมชน - จัดเป็นกลุ่มเล็ก - สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ - การสื่อสารเพื่อการปฏิสัมพันธ์เป็นหลัก
<p>คุณลักษณะของผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศ - เน้นความสามารถในการจัดการและแสวงหาความรู้ - เน้นความสามารถในการนำเสนอความรู้ใหม่หรือ แนวคิดใหม่ - เน้นความสามารถในการสื่อสารกับเครือข่ายสารสนเทศ - เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์แบบเชิงเหตุผล
<p>กลาโดยสรุป</p>	
<p>การจัดการศึกษาขององค์กรยุคเทคโนโลยีสารสนเทศได้เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้อย่างใหม่ และเปลี่ยนแปลงความต้องการในการศึกษาในอนาคต คือ และเทคโนโลยีสารสนเทศแบบใหม่เข้ามาแทนที่สิ่งเดิมๆ การจัดการเรียนรู้อย่างใหม่จะเน้นที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและลดภาระการศึกษาแบบใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีปฏิรูปโครงสร้างระบบใหม่โดยเฉพาะทางบริหารการจัดการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ซึ่งจากนี้แล้วสถาบันการศึกษาเป็นผู้นำคือข้อมาเป็นสังคมและชุมชนร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษามาโดย</p>	
<p>เอกสารอ้างอิง</p> <p>ตราชิต มาน้อยพ. "บทบาทของศึกษาในยุคสังคมข่าวสาร"เทคโนโลยี 18 (101) : 48, กุมภาพันธ์, 2535.</p>	
<p>Organization</p>	<p>1995.</p> <p>Wade, Winnie, Ed. And Others, Flexible Learning in Higher Education. Kogan Page Limited, London, England United Kingdom, 1994.</p>